
Briefadvies

Programmadecreet '26

Voorontwerp van programmadecreet bij de begrotingsopmaak van 2026

Datum van goedkeuring	17/10/2025
-----------------------	------------

Volgnummer	2025 023
------------	-----------

Coördinator + e-mailadres	Jan Verheeke, jan.verheeke@minaraad.be
---------------------------	--

Co-auteur + e-mailadres	Stefanie Corens, stefanie.corens@minaraad.be
-------------------------	---

Bezoekersadres

Herman Teirlinckgebouw
Havenlaan 88
1000 Brussel
T 02 558 01 30
E info@minaraad.be
www.minaraad.be

Dhr. Ben Weyts

Viceminister-president van de Vlaamse
Regering en Vlaams minister van
Begroting en Financiën, Vlaamse Rand,
Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn

kabinet.weyts@vlaanderen.be

Uw bericht van

3 oktober 2025

Datum

17 oktober 2025

Uw kenmerk

/

Contact e-mail

Jan.verheeke@minaraad.be

Ons kenmerk

01/K2/2025/336

Contact telefoon

02/558.0136

Mijnheer de minister,

Uw adviesvraag over het voorontwerp van programmadecreet bij de begrotingsopmaak van 2026, hebben we in goede orde ontvangen op zondag 5 oktober. Bij deze adviesvraag werd meegedeeld dat de definitieve goedkeuring van het ontwerp van programmadecreet gepland is op de regeringszitting van vrijdag 24 oktober 2025, wat maakt dat er nuttig geadviseerd zou kunnen worden tot 17 oktober.

Gezien de korte tijdspanne van het adviesproces, moet dit briefadvies opgevat worden als slechts een eerste inbreng: er valt niet uit te sluiten dat de raadspartners of de Minaraad in een latere fase positie wensen in te nemen over niet in dit briefadvies behandelde topics.

Opheffing van de subsidiëring in het kader van de lokale energie- en klimaatpacten – vraag om structurele ondersteuning en beleidscontinuïteit voor lokaal klimaatbeleid

Met de artikelen 64 en 65 beëindigt de Vlaamse Regering de financiering en de engagementen van het Lokaal Energie- en Klimaatpact (LEKP). Aldus wordt de subsidiëring in het kader van het LEKP tijdens de huidige legislatuur afgebouwd. Hiertoe wordt het LEKP-decreet van 26 mei 2023 eerst gewijzigd en daarna, vanaf 1 januari 2027, opgeheven. De wijziging bestaat erin om vanaf 1 januari 2026 een bijgesteld inhoudelijk kader te voorzien voor het spenderen van LEKP-subsidies tijdens het laatste volledige kalenderjaar.

De Minaraad stelt vast dat lokale besturen, op grond van het LEKP-mechanisme, met concrete klimaatmaatregelen (bv. warmteplannen, collectieve renovatie en vergroening) konden bijdragen aan de Vlaamse klimaatdoelstellingen. Ze ontvingen meteen ook ondersteuning en beleidsruimte om hun eigen klimaatambities te realiseren. De in de afgelopen jaren verstrekte Vlaamse middelen fungeerden aldus als hefboom, waardoor lokale besturen ertoe werden aangemoedigd om zelf bijkomende investeringen te doen. Het wegvallen van deze middelen zet de toekomst van lokale klimaat- en energie-initiatieven onder druk.

De Minaraad wijst erop dat dit *stop-en-go*-beleid leidt tot onzekerheid en problemen bij het realiseren van de lokale én van de Vlaamse energie- en klimaatdoelen. Daarom beveelt de Raad aan snel om werk te maken van het aangekondigde structurele dialoogplatform – als

aangekondigde opvolger van het LEKP-systeem. Dit platform moet aan de lokale besturen perspectief bieden inzake hun klimaatbeleid en zorgen voor beleidscontinuïteit.

Volgens de Minaraad zijn volgende vier bouwstenen essentieel voor een betekenisvol lokaal klimaatbeleid:

- Structurele basisfinanciering als hefboom voor lokaal beleid;
- Bundeling van middelen over beleidsdomeinen heen voor meer efficiëntie en transparantie;
- Een structureel overlegkader om knelpunten te detecteren en op te lossen;
- Een duidelijke doorvertaling van de Vlaamse klimaatdoelen.

Wijziging artikel 198 van het Scheepvaartdecreet – systeem tarieven watercaptatie – vraag om stakeholderconsultatie bij uitbouw methodologie tariefzetting

Artikel 76 strekt tot wijziging van artikel 198 van het Scheepvaartdecreet van 21 januari 2022. Met dit artikel 198 wordt de inwerkingtredingsdatum bepaald van de artikelen 42, 166 en 167 van het Scheepvaartdecreet.

- Artikel 42 stelt de minimum en maximumbedragen vast voor het bekomen van een captatievergunning uit de waterwegen of havens. In dit verband moet de Vlaamse Regering evenwel eerst ook een methodologie vastleggen, “*gebaseerd op economische en ecologische indicatoren*”, om de concrete hoogte te onderbouwen van de bedragen die men zou vragen voor watercaptatie.
- De artikelen 166 en 167 zorgen voor de opheffing van de huidige tarieven voor watercaptatie.

Omdat de Vlaamse Regering nog geen uitvoering heeft kunnen geven aan die beoogde vormgeving van de tariefmethodologie, wordt nu voorgesteld om de inwerkingtreding van die decretale bepalingen uit te stellen. Eerder is er al een uitstel doorgevoerd tot 1 januari 2026; het voorstel is om nu verder uit te stellen tot 1 januari 2028. Door gelijktijdig uitstel van de inwerkingtreding van de artikelen 166 en 167 worden de bestaande tarieven behouden en wordt zodoende een juridisch vacuüm vermeden.

De Minaraad neemt akte van dit uitstel en kan hiermee akkoord gaan, aangezien de gevraagde methodologie vooralsnog ontbreekt. De Raad vraagt evenwel dat de voorbereiding van die methodologie daadwerkelijk en op een transparante wijze zou aangevat worden, en gepaard zou gaan met een gedegen stakeholdersconsultatie. De Raad vraagt om een en ander expliciet te maken in de memorie van toelichting.

Oprichting Vlaams Fonds Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid – besteding middelen – vragen bij ‘controle’ als mogelijke uitgavencategorie

Artikel 86 is erop gericht een Vlaams fonds voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid’ op te richten – een begrotingsfonds als vermeld in artikel 15, §2, van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën.

Dit fonds wordt gecreëerd in uitvoering van het “Interregionaal Samenwerkingsakkoord” [ISA] “UPV / Zwerfvuil”, dat op 14 juli 2025 principieel werd goedgekeurd en waarvan de definitieve goedkeuring nog in de loop van dit jaar wordt verwacht. Hierdoor zullen er in 2026 een aantal financiële stromen worden gecreëerd die via dit fonds over diverse betrokken actoren zullen worden verdeeld.

Artikel 86, §3, bepaalt hoe de inkomsten van dit fonds kunnen worden gebruikt: zij kunnen in principe alleen worden gebruikt om de uitgaven te financieren die zijn gemaakt door of namens overheidsinstanties in het kader van zwerfvuilbeleid. Meer concreet worden er een vijftal uitgavencategorieën opgesomd, waarvan de 5de categorie luidt: “*andere algemene kosten van het beleid tegen zwerfvuil, met inbegrip van controle*”.

Over het instemmingsdecreet betreffende het Samenwerkingsakkoord UPV afvalstromen en zwerfvuil heeft de Minaraad eerder al [geadviseerd, met name op 21 februari 2023](#). In dit advies, §21, wees de Minaraad erop dat, volgens de regeringsnota, de opbrengsten in dit fonds bestemd zouden zijn voor OVAM en voor de Afdeling Handhaving, maar dat, volgens het ISA zelf en volgens de memorie van toelichting, de opbrengst ook bestemd zou zijn voor beleid inzake zwerfvuil, afvalstoffen in restafval, hoogwaardige recyclage, preventie en hergebruik. De Minaraad vroeg dan ook naar meer duidelijkheid wat betreft de concrete aanwending van de bekomen financiële middelen. Met de nu voorliggende decreetbepaling wordt hieraan tegemoetgekomen.

Tegelijk heeft de Minaraad vragen bij het idee om ook uitgaven voor ‘controle’ – dus handhavingsbeleid – binnen het bereik van de uitgavenzijde van dit fonds te brengen. Het uitoefenen van toezicht en het opleggen van administratieve sancties taken zijn immers algemene opdrachten van de uitvoerende macht: de financiering van de kosten hiervan mag niet afhangen van aan een concreet UPV-fonds toegewezen opbrengsten van heffingen.

Met de meeste hoogachting,

Guido Mulier
Voorzitter Minaraad '26